

—IV—

GERİ KALMIŞ ÜLKELER ve YAPMALARI GEREKENLER

IV.1. GERİ KALMIŞ ÜLKELERİN ORTAK ÖZELLİKLERİ

Geri kalmış ülkelere bakıldığında birçok özelliklerin ortak olduğu görülür. Aşağıda iki grupta anlatılacak olan özelliklerin ilk bölümü, yazara göre, toplumların geri kalmalarında en önemli rolü oynayan, ikinci grupta sıralanacaklara da sebep teşkil eden temel özelliklerdir.

1. Grup Özellikler

— ENFORMASYON (*bilgiye/veriye ulaşma*) ÖZGÜRLÜĞÜ yerine fikir özgürlüğünün (?) olması: Bilindiği üzere insan beyni girdi olan verilerden bir netice çıkartmakta ve bu netice de çoğu zaman "*fikir*" ve/ya "*düşünce*" olarak ifade edilmektedir. Yani fikrin oluşması için iki temel unsur gereklidir:

— *Veri*: Bilgiyi oluşturan küçük parçacıklardır. Beyne giren veri ne kadar çoksa beynin bu verileri işleyerek çıkartacağı netice de doğruya o kadar yakındır. Gece karanlığında 100 metre uzakta duran bir insanın sadece silüetinin seçilebilmesi, ay ışığı varsa cinsiyeti hakkında bir fikir oluşabilmesi, bir lambanın altında duruyorsa saçlarının renginin seçilebilmesi, dürbünle bakıldığı zaman kim olduğunun görülebilmesi veri çokluğunun mutlak doğru neticeye nasıl yaklaşılmasını sağladığına en basit örnektir.

Dolayısıyla herhangi bir olay veya sorun veya problem karşısında en sağlıklı ve gerçek doğruya en yakın şekilde netice çıkartılabileceği, tümüyle o beynin ulaşabileceği verilerin çokluğuna bağlıdır.

[Gelişmiş ülkelerde bilginin (ve verilerin) toplum fertlerine yayılması için alınmış olan tedbirler bu kitabın önceki bölümlerinde detaylı olarak anlatılmıştır].

Analitik düşünen beyin: Analiz-sentez-netice mantığı. Olay, sorun, problem ile ilgili önce mevcut tüm verileri toplamak, sonra bunlar arasındaki eşdeğerlilikleri, zıtlıkları, ilişkileri değerlendirmek ve bunlardan işe yarar bir netice çıkartabilmek.

İnsan beyni doğuştan böyle bir yeteneğe sahip olabilmesiyle hayvanlardan ayrılır. Ancak bu meziyet eğitimle geliştirilir. İki hasım arasındaki konuşma bir jeolog veya sıradan insana hiç birşey ifade etmeyebilirken bir avukat için birçok hukuki veri taşıyabilir. Uran-yuma haiz taş parçası da bir avukat veya sıradan insana hiçbir çağrışım yapmazken jeoloğa çok şeyler ifade edebilir.

Dolayısıyla, her insan beyni düşünür ancak üretilen neticelerin *kıymeti* birbirlerinden tamamen farklıdır.

Bir konudaki verilerin çok azına vakıf olunarak üretilen düşünceler "*KIYMETSİZ* (ve/ya *SAĞLIKSIZ*) *fikir*"lerdir. Bunlara söylenti ve/ya dedikodu da denebilir. Geri kalmış ülkelerde rastlanan "*fikir özgürlüğü*" tabirinden bu tür kıymetsiz, çoğu zaman toplum menfaatlerine de aykırı düşen fikirlerin rahatça söylenip, yayılması özgürlüğü anlaşılır.

Halbuki gelişmiş ülkelerde *enformasyon özgürlüğü* (FREEDOM OF INFORMATION), yani verilere, bilgiye ulaşabilme özgürlüğü vardır. Fikir özgürlüğü zaten insanlardan alınamaz. İnsanların düşünmelerine, kendi çaplarına göre fikirlerini üretmelerine kim mani olabilir? Tehlikeli olan, insanlardan verileri gizleyerek *sağlıksız fikir* ürete-

cekleri ortamın yaratılmasıdır. Dolayısıyla yönetimin görevi vatandaşlarına tüm verileri, bilgiyi ulaştırmaktır.

Geri kalmış ülkelerdeki "*fikir özgürlüğü*" ile, kaosa varabilecek durumlar ortaya çıkar: Sadece işlerine gelen basit verilerden menfaatlerine uygun yorumlar yapan oligarşik gruplar oluşur. Bunlar, zaten analitik düşünmesini öğrenmemiş fertlere gerçek doğrulardan çok uzak olan bu *kuyumsuz* fikirleri onları fanatik hale getirinceye kadar empoze ederler. Her birinin kafasında ayrı yanlışların kemikleşmiş olduğu bu fanatik oligarşik grupların, bir müddet sonra diğer oligarşik guruplarla kavga etmeleri, onlara saldırımları, onlarla savaşmaları yani kaos kaçınılmazdır. Üçüncü dünya ülkelerinin hemen hemen hepsinde gözlenen kaoslar ENFORMASYON ÖZGÜRLÜĞÜ olmamasının olağan neticelerdir. ENFORMASYON ÖZGÜRLÜĞÜ'nün olmadığı ortamda insanların, ifade özgürlüğü sayesinde, *sağlıksız* fikirlerini yaymaya kalkmaları her zaman kaosla sonuçlanır.

Yönetimin, ENFORMASYON ÖZGÜRLÜĞÜ ortamını yaratması için yapması gereken, bazı geri kalmış ülkelerde görüldüğü gibi *kuyumsuz* fikirlerin savunucusu bazı insanları hapsetmek veya yayınları toplamak, yakmak -yani ifade özgürlüğünü kısıtlamak yerine- aynı zamanda teknoloji üretiminin de temelini oluşturan:

1. *Dünyadaki mevcut tüm bilginin/verilerin toplumun isteyen her ferdine ulaştırılmasını sağlamak,*
2. *Toplum fertlerine analitik düşünmesini öğretmektir.*

İşte ancak o zaman üretilen *kuyumlu*, *sağlıklı* fikirlerle toplum fertleri ve toplum en doğruya, iyiye ve güzele yaklaşabilir.

Anlaşılmış olacağı üzere *enformasyon özgürlüğü* ile *fikir özgürlüğü* birbirlerine siyah ile beyaz, kuzey ile güney kadar zıttırlar. Haliyle *enformasyon özgürlüğünü* sağlamış uluslar gelişmişler, ikisini birbirine karıştıran toplumlar ise geri kalmışlardır.

— *Basın özgürlüğünün yanlış anlaşılması*: Gelişmiş ülkelerde basın, insanların hergün yaşamları sırasında ürettikleri binlerce veriyi derleyip toparlayarak toplum fertlerine günlük yaşamın ikincil kaynaklarını (bkz bölüm III.1.4.2.) sunar.

Bir fikrin toplum için değer taşıması için ise verilerin:

1. gerçek,
2. mümkün olduğunca fazla,
3. verileri işleyen beyinlerin de uzman

olmaları gerekir (*bilindiği üzere uzman, analitik düşünmenin yanı sıra, konusunda geçmiş tüm literatürü hazmetmiş, güncel olarak üretilen tüm literatürden de haberdar olan anlamına gelmektedir*).

Gelişmiş ülkelerdeki uzman gazetecilerin patent hukukçuları, enformasyon bilimcileri gibi genellikle çift lisanslı oldukları görülür (örn. *ekonomi, tıp, mühendislik vb konuların birinde lisans + gazetecilik lisansı*). Bu uzman gazeteciler ilgili alanlarında dünyada yeni üreyen tüm verileri toplayıp, özümleyip yorumlayarak toplum fertlerine sunarlar.

Veriler gerçek dışıysa veya yeterince fazla değilse veya bunları işleyen sıradan bir beyinse ortaya çıkan, çoğu zaman "*dedikodu*" diye adlandırılabilir, gerçek olması ihtimali çok düşük "*söylentiler*"dir. Gelişmiş ülkelerde basın özgürlüğünden anlaşılan toplum fertlerini her konuda yukarıda ifade edilen bu üç kurala uyarak aydınlatmak, onların doğru neticeler çıkarabilmeleri için veri havuzuna katkıda bulunmaktır.

Geri kalmış ülkelerde basın özgürlüğünden anlaşılan ise, herkesin her istediğini söyleyebileceği ve günlük, haftalık veya aylık (*veya iki veya üç aylık*) olarak yayın yapan matbuat şirketlerinin de bu söylenenleri ve/ya kendileri için çalışan, uzman olmayan, insanların her düşüncelerinin (*fikirlerinin*) yazılabileceği anlaşılır.

Geri kalmış ülkelerde demin söylenen üç kuralın değişik bir biçiminin uygulandığı görülür:

1. Veri: Gerçek olması pek aranmaz. Çoğu zaman *söylentilerin / dedikoduların* veri kabul edildiği görülür.
2. Veri çokluğu suni veriler yaratılarak sağlanır. Tabii bu suni veriler yaratıcının hayal gücü neticesidir ve gerçeklerle, çoğu zaman hiç bir ilgisi yoktur. Gerçek bir-iki veriye dayanarak yaratılan suni verilerin fazla sırtımadığı, bütünlüğün iyi sağlandığı haberin en başarılı kabul edildiği gözlenir. Bazen hiç bir gerçek veri olmaksızın tümüyle suni verilerden haber yaratıldığı da görülür.
3. Verileri işleyen beyinlerin gelişmiş ülkelerde olduğu gibi analitik düşünen beyinler olmadığı görülür, uzmanlara hemen hemen hiç rastlanmaz.

Dolayısıyla geri kalmış ülkelerin basınlarının tamamen kendilerine has bazı özellikleri ortaya çıkmıştır:

- Gayri ciddiyet: Her türlü haber konuşma dilinde, gayet laubali bir üslupla verilir.
- Üretim toplumları basınları tarafından pek ciddiye alınmamak.
- Köşe yazılarının köşe yazarlarına dönüşmesi: Köşe yazarı denen bir gurup insanın günlük konularda hergün köşelerinde beyin jimnastiği yaptıkları, o konuyla ilgili bilirkşi rolü oynadıkları gözlenir. Bilindiği üzere gelişmiş ülkelerde köşe yazıları hergün çıkar ancak bunların altlarındaki imzalar farklıdır. Uzman ancak konusunda yazar ve yazılarının çıkma frekansı, veri toplama ve bunların analiz sentez netice edilmesi için geçen zamandan dolayı, hergün olmaktan çok uzaktır. ...
- Araştırma, veri toplama alışkanlığı olmadığından

dolayı konuları bildikleri zannedilerek bilirkşi niyetine, üniversite öğretmenlerinin görüşlerine başvurulması, onların da kendi düşüncelerini sanki bilimmiş gibi söyleyerek insanları çoğu zaman yanlış yönlere sevketmeleri. Yaratılmış olan *sahte bilim* tabusundan dolayı bunun da çok kolay olduğu gözlenir.

— Eğitim sisteminin üretim toplumlarında fertleri "*nasıl*" düşünmek üzere eğitmesine karşılık, tüketim toplumlarında "*neyi*" düşünmesini öğretmesi:

Bilindiği üzere "*neyi*" düşünmesini öğreten eğitimde:

- Öğretmenin söyledikleri doğru kabul edilir,
- kitap sayısı sınırlıdır,
- kütüphanelerin önemi hemen hemen yoktur ve pek kullanılmaz,
- kitaptakiler ve/ya öğretmenin söyledikleri ezberlenir, tekrar edilirse öğrenci başarılı kabul edilir,
- dikta ve/ya oligarşik grupların "doğru, iyi, güzel" varsaydıkları herşey yetişen küçük insanlara ezberlertilerek kabul ettirilmeye çalışılır,
- insancıkların beyinleri hayatta hiçbir işlerine yaramayacak ve unutulacak bir sürü şeyle doldurulur,
- soru sormak, araştırmak adeta yasak, itaat etmek makbuldür.

Neyi düşünmesini öğreten eğitim sisteminde "*güdülenecek*" insanlar ortaya çıkar.

"*Nasıl*" düşünmek üzere eğiten sistemde (ki sadece ENFORMASYON ÖZGÜRLÜĞÜ'nün var olduğu toplumlarda mümkündür) ise:

- Bilgiye/verilere ulaşması öğretilir, analiz-sentez-netice mantığı geliştirilir,
- kütüphanelerin nasıl kullanıldığı ve hazır bilgiye

- ulaşmak eğitimin ilk adımıdır,
- konular öğrenciye verilerek pozitif ve negatif her kaynağı araştırması beklenir,
- öğrenci lehte ve aleyhte her kaynağı etüt ettikten sonra kendi muhakeme neticesi oluşur,
- bu neticeler sınıfta tartışılarak en doğrusu bulunmaya çalışılır,
- öğrencilere kendilerini lider sananların uygun bulunduğu her konu öğretilmek yerine, sadece ilgi duydukları konularda eğitilmeri sağlanır,
- şekilci baskı ve/ya yasaklara hemen hemen hiç rastlanmaz.

Nasıl düşünmesini öğreten eğitim sisteminde amaç, üretim toplumunun dokusunu oluşturacak olan, kendi problemini kendisi çözen insanlar yetiştirmektir.

2. Grup Özellikler

—Hâlâ "aydın"ların var olması: Gelişmiş ülkelerde "aydın" (*İngilizce'de en yakın benzer kelime "illuminated" veya "enlightened"*) tabiri insanoğlunun ürettiği veri, bilgi gamının çok kısıtlı olduğu zamanlar, yani 19. yüzyılın son yarısına kadar, bu veri gamının çoğuna vakıf olabilen, analitik düşünen insanlar için kullanılırdı. Bugün bilginin sonsuzluğundan ve bir insanın hazmedebileceği veri gamının sonsuzluğun ancak küçücük bir parçası olabilmesinden, *aydın* tabiri yerini "*uzman*" kelimesine bırakmıştır ve hemen hemen hiç kullanılmamaktadır.

Aydın tabirinin geri kalmışlarda hâlâ yoğun olarak kullanıldığı gözlenir. Böyle ülkelerde "aydın"ın çoğu zaman iyi eğitim görmüş, gördüğü eğitim sırasında kendisine verilmiş bilgi (*veriler*) ve yaşantısı sırasında algıladığı kısıtlı bir gamı oluşturan verilerle, beyin jimnastiği yapan, çoğu zaman pek de *kuyumsuz* fikirler üreten insanlar için kullanıldığı görülür.

Bu tür beyinlerin toplumlarının aksayan yönlerine isyan etmelerine, ulaşabildikleri çok kısıtlı, çoğu zaman da yanlış verilere (*söylenti/dedikodu vb*) dayanarak salt beyin jimnastiği ile ütöpik bir toplum arayışına düştüklerine, zaman zaman da bir takım saf insanları peşlerinden hayal dünyalarına sürüklediklerine rastlanır.

—Devlet idaresinin genellikle diktatörlük (*monarşi ve cunta bu başlığa dahil*), oligarşi veya demokrasi olması.

Geri kalmış ülkelerde rastlanan demokrasilerin uygulamasına bakılınca bunlara "Seçimle Gelen Oligarşiler" (SGO) denmesinin daha uygun olabileceği görülür. Parti sempatizanlarının niteliklerine, başarılarına veya ihtiyaca bakılmaksızın yönetim kurumlarına yerleştirilmeleri, onlara çeşitli yollardan menfaatler sağlanması oligarşi tabiriyle ifade edilen, hakim bir grup tarafından idareye çok uyar. Seçimlerde bir hakim grup gidip diğeri gelir.

Bu kitabın değişik bölümlerinden anlaşılmış olacağı üzere demokrasinin temelinde:

1. ENFORMASYON ÖZGÜRLÜĞÜ,

2. Yasama, yargı, icra arasında paylaştırılmış güçler dengesi

yatar.

Enformasyon özgürlüğü sayesinde her türlü veriye/bilgiye ulaşabilen toplum fertleri gerçek doğrulara yaklaşabilir, kıymetli ve sağlıklı fikirler üretebilirler. Partiler bu tür fikirlerdeki nüans farkları üzerine kurulmuşlardır. Partilerin toplum fertleri önünde sınava çıktıkları zaman oy toplayabilmeleri için; fikir, plan ve programlarının dünyadaki her türlü veriye ulaşabilen vatandaşlarını ikna edebilecek düzeyde olması lazımdır. Haliyle *enformasyon özgürlüğü*, toplumun entellektüelliğinin genel olarak kalitesini artırıp, kıymetli, sağlıklı fikirlerin yeşermesini, safsatanın elenmesini sağlaması bakımından gerçek demokrasinin en önemli iki temel taşından birisidir.

Demokrasinin ikinci temel taşı ise gücün *yasama*, *yargı* ve *icra* arasında paylaşılmasıdır. Bunlardan herhangi biri diğer ikisini denetler. Bunun nasıl sağlandığı bu kitapta ABD'den örnek verilerek anlatıldı.

Geri kalmış ülkelere bakıldığında bu temel taşların, yani *enformasyon özgürlüğünün* ve *güçler dengesinin*, olmadığı görülür. Oralarda demokrasiden anlaşılan dünyadaki sonsuz veri gamından habersiz, kısıtlı verilerle üretilmiş *kuyumsuz* -hatta *sağlıksız*- fikirlerin savunucusu, fanatik, gariplikleri isimlerinden de belli olan "çok" partinin bulunması; söylenen, vaat edilen hayallerin gerçek olamayacaklarının farkına varamayan halkın sandık başına gidip bu partilerden birini seçmek durumunda bırakılmasıdır. Seçilen parti(ler) *hem yasamaya*, *hem yargıya*, *hem de icraya* hükmedebilir(ler); üstelik oligarşik grupların kendileri de mevcut durumun demokrasi olduğunu zannederler ve bunun en büyük savunucusu olurlar. Toplum fertleri de demokrasinin, bahsi geçen temel taşlar olmadan gerçekleşmeyeceğini bilmeksizin, günün birinde kendiliğinden gelişmiş ülkelerdekine benzer bir hale geleceğini zannederler.

Gelişmiş ülkelere bakıldığı zaman milli politika doğrultusunda bir kaç partinin olduğu, bunların da çoğu ülkede isimlerinin benzediği görülür. Örneğin liberal, demokrat, komünist, sosyalist vb parti isimleri partilerin izleyecekleri politikaları özetleyen isimlerdir ve bu politikalar, artık bazı nüanslarla adeta sabitleşmiştir.

Parti isimleri "Seçimle Gelen Oligarşi"lerin de belirgin özelliklerinden biridir. Tesadüfen gelişmiş ülkelerdeki bir isim taklit edilmemişse, üretim toplumlarının artık klasikleşmiş politikalarıyla hiçbir alakası olmayan bu partilerin isimlerinin anlamsız bir sokak veya futbol takımı ismi gibi olması olağandır.

—Kanunların ne olduğunun pek anlaşılamamış olması: Genellikle gücü elinde bulunduran(lar)ın dilek ve emirlerinin kanun olduğu görülür. Kanundan anlaşılan

da toplum fertlerinin itaat etmek zorunda oldukları kesin kuraldır.

Halbuki kanunların, "toplum fertlerinin daha *müref-feh*, *sağlıklı* ve *güvenli* yaşamalarının sağlanması" milli politikası yönünde ortamı yaratmak üzere birbirleri ile entegre (*ilişkili*) tasarlanmaları, kanun ve kanun maddelerinin kendi aralarında hiyerarşileri olması ve kanun tekniklerine göre hazırlanmaları gerektiğinden pek haberdar olunmadığı görülür.

Her kanunun milli politika yönünde bir ihtiyaca cevap veren amacınının olması lazımdır. Kanunun birinci maddesinde bu amaç açık ve net olarak tanımlandıktan sonra alt maddeler bir ağacın dalları gibi tasarlanır. Bir benzetmeyle ifade edilirse ağacın gövdesine daha yakın dallar, yani kanun maddeleri, hiyerarşide gövdeden uzak-takinden daha öndedir. Kanun maddeleri amaç bölümünde tanımlanan hedefe ulaşmak için usulleri belirler, sadece yol göstericidir, mutlak bağlayıcı değildir. Örneğin kanunun alt maddeleri ile çelişen ancak amaca uygun bir eylem kanuna aykırı sayılmaz. Kanunun amacı anlatılan şekilde tanımlandığı zaman kanun maddelerinin değişik yorumlarının yapılması da söz konusu olamaz. Örneğin trafik kanununun amacı "*toplum fertlerinin ulaşımının daha güvenli ve çabuk şekilde olmasının sağlanmasıdır*" diye tanımlanmışsa bu kanunun maddelerindeki usullerin yorumu çok kolay bir hale gelir.

Kanunun amacı, bilhassa SGO'larda sıkça rastlandığı üzere, yanlış olarak, örn. "*Bu kanunun amacı trafikle ilgili esasları düzenlemektir*" (*kanun zaten esasları düzenler*) gibi anlamsız bir şekilde tanımlanmışsa, kanunun alt maddelerindeki usuller yoruma açık bir hale gelir ve aynı maddenin benzer olaylarda değişik şekilde uygulamasına rastlanabilir. Örneğin saatte on kilometre süratle uluslararası yolda seyreden bir kamyonu, sollama yapılmaz şeridi olan bir bölgede trafiğin güvenliğini bozmadan sollayıp geçen bir oto sürücüsüne ceza yazılırken, on kilometre

süratle şeridi kapatarak trafiğin güvenli seyrini bozan kamyon şoförüne hiç bir şey yapılmayabilir.

Bazen kanunların gelişmiş ülkelerden kelimesi kelimesine kopyalandığına rastlanır. Ancak demin bahsedildiği gibi kanunlar arası ilişki, hiyerarşi ve kanun teknikleri pek bilinmediğinden bu kanunların uygulamasında da çok sorunlar çıkar. Patent, copyright kanunları başarısız kopyalamalara en basit örneklerdir. Bu kanunların amaçları bilginin yayılmasını sağlamaktır ve üretim toplumu ortamını sağlayan en önemli yasalardır. Patent kütüphaneleri ve kütüphanelerde her türlü veri /bilgi ulaşılabilir hale getirilmeden bu kanunlar hiçbir zaman gelişmiş ülkelerde olduğu gibi başarıyla uygulanamazlar.

Kanunların anlaşılammış olması ile ilgili olarak geri kalmış ülkelerde gözlenen diğer bir husus da birçok kanunun uygulanmasıyla ilgili resmi kurumlarında konuda uzman olmayan hukukçuların çalışması, bazen de hiç hukukçu dahi çalışmamasıdır.

—"Geç kalan adalet, hukukun olmayışının göstergesidir" prensibinin pek ciddiye alınmaması.

—Gelişmiş ülkelerin geri kalmışları yanlış hedeflere yönlendirmek üzere kurmuş oldukları, genellikle isimlerinin içinde "dünya", "birleşmiş", "uluslararası" vb sözcükler olan bazı tampon kuruluşlara geri kalmışların çok bel bağlamaları: Gelişmişler bu tür kuruluşlar sayesinde geri kalmış ülke insanlarına yardım etmek isteyen kendi vatandaşlarının sempatisini kazanırlar, hep gelişmişlerden yardım beklemeye alıştırılmış geri kalmışları da menfaatleri doğrultusunda yönlendirirler. Bu tür kuruluşlar gelişmişlerdeki olayları geri kalmışların kendi tabularına göre izah etmelerine ve gerçeklerini anlamamalarına çok yardımcı olurlar.

—Yaşamlarından memnun olmayanların, özünü pek anlamadıkları, bazı ideolojilerin doğrultusunda isyankâr ve şiddete yönelik guruplar oluşturmaları: Bahsi geçen

ideolojilerin bazılarının alt yapısı üretimdir. Tüketim toplumlarına uygulanamaz. Uygulandığı zaman sadece tüketim toplumuna ait çok başarısız ve kaotik bir uygulama ortaya çıkar.

Bu şiddet gruplarının yok oldukları veya isimleri değişik bir şekilde söylenerek geri kalmışların kendilerini aldattıkları görülür.

—İnsanların; hoşlanılan şeyler var ilan edilerek olmayan şeylerin varlığına, hoşlanılmayan şeyler yasaklanarak bu yasaklanmayla hoşlanılmayan şeylerin yok olduğuna inandırılmaya çalışılması.

—Diktatörlük ve oligarşilerde genel olarak üretimle hiçbir ilgisi olmamış asker veya dini kökenli kimselerin lider olması; liderlerin diktatörlüklerde ya çok çabuk ya da çok seyrek, oligarşilerde ise genel olarak çok seyrek değişmesi. SGO'larda ise oligarşik grupların kendi içlerinde kilitlenmiş oldukları görülür. Ne kadar başarısız olursa olsun aynı şahsın aynı oligarşik grubun başında hep kalabildiği, böyle şahısların zaman zaman diğer gruplar tarafından katledildikleri de gözlenir.

—Okuma yazma seferberliği: Gelişmiş ülkelerin okuyup yazmasını öğrenerek geliştikleri zannedildiğinden şekil olarak taklit edilerek gelişiverilebileceği zannedilmiştir. Bunların bazılarının gelişmiş ülkelerdeki okullara on binlerce, bazılarının yüz binlerce öğrenci gönderdiği de gözlenir. Bu öğrenciler geri döndüklerinde çoğu zaman konularıyla ilgisi olmayan işlerde, bazen de idari görevlerde çalıştırılırlar. Bu tür insanların bir kısmı geri kalmış toplumlarına adapte olamayarak tekrar gelişmiş ülkelere dönerler, bir kısmı da geri kalmış toplumlarının şartlarına adapte olarak hiçbir şey üretmeden yaşamayı kabullenirler. Bu kitapta bahsedilen, üretim toplumunun tüm alt yapısını kurmuş olan gelişmiş ülkeler "bilgi - bilginin yayılması - üretim - bilgi" çemberinde işlerine yarayacak şekilde eğitilmiş insanları her türlü imkânı sağlayarak

kabul ederler. Geri kalmışlar saf bir şekilde buna *beyin göçü* derler ve bu göçen beyinlerin ana vatanlarında kalmış oldukları takdirde bir şeyler üretebileceklerini zannederler. *Beyin göçü* tabiri de *sanayi casusluğu* tabiri gibi tabularla şekillenerek, yanlış bir anlam kazanmıştır. *Beyin göçü* geri kalmışlığın sebepleri arasında sık sık öne sürülür.

—Okula gidince öğrenileceğinin, okul bittikten sonra ise her şeyin öğrenilmiş olunduğunun zannedilmesi: Gelişmiş ülkelerde okulların "bilgiye ulaşmasını" ve "analiz-sentez-netice" mantığını öğrettiğinin, üniversite mezunlarının ise sadece 'eğitilebilir insan' olarak kabul edildiklerinin geri kalmış ülkelerde maalesef pek bilinmediği görülür.

—Gelişmiş ülkelerin "önce montaj sanayini kurun, sonra monte ettiklerinizi kendiniz üretirsiniz" yanıltma reçetesini geri kalmışların adeta tabu haline getirerek uygulamaları: Buna göre;

- Fuarlara gidilip hazır makinalar getirilerek bir konuda tek üretici olmaya çalışılır.
- Çok operasyon gerektiren üretimler için lisansla komple, bazen hurda, fabrikalar gelişmiş ülkelere sökülerek getirilir. Genellikle montaj hatları kurulur. Tümü yerli yapıldığı söylenen çok operasyonlu üretimlerde kullanılan makinaların da ithal edildiği görülür.
- Bazı çok operasyonlu ağır sanayinin pazar, maliyet, teknoloji araştırması yapılmadan (*veya gelişmiş ülkelere yaptırılarak*), sadece "biz de yapıyoruz" demiş olmak için bilinçsiz ve memleket menfaatlerinin aleyhine olarak yapılabilirdiği gözlenir.
- İhraç ettiklerini söyledikleri endüstriyel mamullerin hemen hemen hepsi sübvansiyonla gerçekleşir. Gelişmiş ülkeler genellikle kendi mamulleri ile rekabet edebilecek bir teknolojiyi satmazlar,

satarlarsa da çok yüksek fiyatla satarak kendileriyle rekabeti önlerler.

—Teknolojik bilginin herkese açık, hatta kendilerine de hibe edilmiş olduğunun bilinmemesi,

—Gelişmişlerden hep "**paket teknoloji + show-how**" (**makina + kullanma rehberi**) satın almaları, bunu da "know-how" (*neyin nasıl yapıldığının bilgisi*) zannetmeleri.

—Japonlar'ın gelişmiş ülkelerden endüstriyel mamulleri alıp, parçalara ayırıp kopya ettiklerini, sonra da gelişmiş ülkelere tekrar sattıklarını zannetmeleri: Bazı tüketim toplumlarında buna *Japon mucizesi* dendiği, hatta üretimin gerçekten bu şekilde olacağını sanıp denemeye bile kalkıldığı, ancak üretilenlerin fiyat/kalite bakımından, haliyle, çok kötü olduğu görülür.

—Kişi başına düşen gelir ve işçiliklerin gelişmiş ülkelere nazaran çok düşük olmasına rağmen ürettiklerini zannettikleri endüstriyel mamullerin çoğunun maliyetleri gelişmiş ülkelerdeki benzerlerinin *-fiyat/kalite olarak-* çok üstünde olmasını normal karşılamaları. Bazılarının teknoloji üretiminin olmadığını farkında dahi olmadan bunu işçilerin ve memurların az çalışmalarına veya vergilerin yüksekliğine vb bağladığına rastlanır.

—Teknoloji üretimi olmadığı halde endüstriyel devrim olduğunun, hatta tüm bir yüzyıl (*çag*) atlanarak gelişmişlere yetişildiğinin (?) bile, iddia edilmesi.

—Teknoloji üretiminin göstergesi olan "yerli" patent başvurularının gelişmiş ülkelere kıyasla adeta yok denecek seviyede olması. Bilindiği üzere böyle başvurular örneğin ABD'de haftada 2500-3000 arasındadır (*Tescil edilen patent sayısı ise haftada yaklaşık 1800'dür*).

—"Endüstriyel üretim" ve/ya araştırma (AR-GE) yapıtlarını söyleyen kuruluşların gelişmiş ülkelerde de tescil edilmiş, oralarda kendilerine tekel sağlayan patentlerinin hiç olmaması.

—Müteşebbis diye gösterilen insanların, gelişmiş ül-

kelerde olduğu gibi teknik geçmişli üreticiler olmak yerine (bkz Bölüm III.3.2.3.), geçmişlerinin teknolojiyle alakası olmayan, yönetimin sağladığı imkânlarla veya sağlıklı bir ticaretle kekten büyük bir pay koparmayı başarmış, bir şekilde zengin olmuş insanlar olmaları. Bu tür kişilerin, tabu ve yanlışları pekiştirecek şekilde hayat hikâyelerini yazıp, topluma nasihat vermeye kalkanlarına da rastlanır.

—Geri kalmış ülkelerden gelen, iş adamı olduklarını iddia edenlere gelişmiş ülkelerde "menfaatlerimize menfaat katacak cahil insancıklar" diye bakılması.

—Kronik (*devamlı*) enflasyon: teknoloji üretiminin olmadığı ortamda tüketim (*talep*) olmasa dahi, üretim toplumlarındakinin aksine üretici(?) fiyatlarının (*enflasyon*) artması.

—Üretim toplumlarındaki enflasyon ile tüketim toplumlarındakinin aynı sebeplerden kaynaklandığının zannedilmesi: Dolayısıyla enflasyona mani olmak üzere gelişmiş ülkelerdeki "iş devreleri"nin verilerine göre tasarlanmış ekonomik tedbirlerin, kendi teknolojilerini üretemeyen, haliyle *iş devresi* olmayan bazı geri kalmışlar tarafından uygulanmaya kalkıldığı, ancak neticenin fiyasko olduğu görülür. Bu yanlış reçetelerin uygulanmasına genellikle üniversite öğretmenlerinin öncülük ettikleri gözlenir.

—Gelişmiş ülkelerin geri kalmışlara verdikleri sadakaya (?) yardım veya hibe denmesi, sadakayı alanların bunu büyük bir başarı gibi kabul etmeleri.

Aslında bahsi geçen yardım ve/ya hibeler gelişmiş ülkelerin *iş devrelerini* pozitif yönde etkileyen araçlardır. Yardım/hibelerin genel olarak şu yollarla verildiği gözlenir:

- Harcamanın, kaynağı sağlayan ülkede yapılması şartıyla verilen yardım: örn. baraj, köprü, yol, makina vb için verilen krediler.

- Makina, araç, teçhizat vb hibeleri: örn. kullanım sı-

nının sonuna gelmiş savaş malzemeleri, hurda fabrika makinaları vb. (Bu şekilde malzemeyi veren ülkeden yedek parça "satın alınmak" zorunda kalınır.)

- Doğal afetlerden sonra yapılan yardımlar: örn. yiyecek, giyecek vb. (Bu mamulleri üretmek için kendi endüstrileri çalışır).

- Genel olarak karşılıksız olanına pek az rastlanan bu yardım ve hibelerin; yardım ve/ya hibeyi veren gelişmiş ülkede Keynes kanunu ile belirtilen "idarenin desteği ile ekonominin marşına basma" yönünde etkisi vardır: Üretimi kamçılar.

—Gelişmiş ülkelerde ordunun endüstriyi körükleyen en önemli etken olması, geri kalmış ülkelerin ordularının da gelişmiş ülkelerin sanayilerini körüklemesi.

Bazı geri kalmışların kendi silahlarını üretmek için gayret sarfetmeleri, ancak teknoloji üretimini bilmedikleri için gelişmiş ülkelerden "paket teknoloji+show how" satın almaları, montaj hatları kurmaları, bu şekilde gene gelişmiş ülkelerin endüstrilerini körüklemekten başka bir şey yapmamaları.

—Polis ve asker arasındaki farkın tanımının "birisi iç, diğeri dış güvenlikten sorumludur" diye yapılması: Gelişmiş ülkelerde olduğu gibi temel fark 'polis yakalamak, asker öldürmek üzere eğitilmiştir' şeklinde tanımlanmadığı için askerleri polisin işini yapmaya çalışırken görmek olağandır. Tabii böyle bir uygulamanın çıkardığı bir çok sorun olur, ancak bunların kanıksanarak olağan kabul edildiği gözlenir.

—Gelişmiş ülkelerin yönetim sistemleri içinde askerin "toplum fertlerinin daha güvenli yaşamalarına" yönelik araçlardan sadece birisi, bir alt başlık olmasına karşın, sistem kuramamış veya yanlış kurmuş geri kalmışlarda askerlerin kendilerini en üst başlık olarak görmele-ri, üretimi hiç bilmedikleri halde toplumun idaresine sık sık kalkmaları.

—Gelişmiş ülke insanların yaptıklarıyla, ürettikle-

riyle övünmelerine karşılık, geri kalmış ülke insanlarının geçmişleriyle veya basit şeylerle avunmaları.

—Gelişmiş ülke insanlarına karşı şuur altlarında aşağılık kompleksi duymaları: Bunu örtbas etmenin çeşitli yöntemleri gelişmiştir. İnsanlar başkalarının yaptıklarından kendilerine pay çıkartarak önemli, büyük, işe yarar olduklarına inanmaya çalışırlar. Bunun için örneğin tarihte yaşanmış olaylar, yurt dışında, gelişmiş ülkelerde yaşayan aynı toplumdaki göç etmiş olan insanların kazanmış oldukları başarılar (*hatta birkaç ced evvelinden bir aile ferdi o toplumdaki birisi olan bir artist, sporcu dahi övünç kaynağı olabilir*) kompleksi şuur üstü bastırmanın yollarındandır. Frekans çok düşük spor başarıları tüm topluma mal edilerek normal bir başarı sevincinin ötesinde, savaştan sonra düşmanlara karşı kazanılmış zafer kutlamasına dönüştürülür. Sık sık tarihi olaylar taklit edilerek gösteriler yapılır, bu gösteriler sırasında zaten bir şey üretmeyen insanların hem vakit öldürmeleri sağlanır, hem de aynı zamanda aşağılık komplekslerinin örtbas edilmesine çalışılır.

—Gelişmişlerde ülkeleri ile ilgili çıkan en küçük haberin sanki çok önemli bir şey olmuş gibi insanlara sunulması, onların da adeta sevince boğulmaları.

—Teknoloji ve teknolojistlerin olmadığı geri kalmışlarda bilimin de bir tabu haline gelmesi, sahte bilimin ortaya çıkmış olması: Sahte bilimde üniversitede öğretmenlikle bilimci olmak aynı kabul edilmiştir. Araştırma diye yapılanlar ya kimsenin hiç bir işine yaramayan, ya da "tekrar" araştırmalardır. Tercüme kitapların bilimci ünvanları için yeterli olabildiği, sahte bilimcilerin kendilerini gelişmiş ülkelerdeki bilimcilerle özdeşleştirdikleri, bilimcinin yaptığından sadece diğer bilimcilerin anlayacağı söylenerek yaratılan tabu sayesinde kendilerine rahatça davranabilecekleri bir ortam yaratmış oldukları gözlenir. Gelişmiş ülkelerde pek saygınlıkları olmadığından her sene aralarında birbirlerine ödül dağıttıkları çok görülen bir olaydır.

—Nüfus arttıkça gelişileceğinin zannedilmesi.

—Saygının başarı, olgunluk, fedakârlık, üreticilik gibi meziyetlerle *"kazanılmak"* yerine, şekilci kalıplarla *gösterilmesi*: Bu şekillerden bazıları insan vücudundaki tüyle-
rin beyazlığı, makam otosu, masa büyüklüğü, emrinde çalışan insan sayısı gibi anlamsız şeylerdir.

—Kendilerine güvenlerinin olmaması: Bugüne kadar, *beyin enerjisine* dayanan, pek bir şey üretmiş olmadıklarından dolayı kendi insanların yeni bir şey yapabileceklerine inanmadıkları, kendi insanların yeni bir şey yapmasına da mani olacak hemen hemen her türlü tedbiri aldıkları görülür: atasözleri düşünmeyi kötüler, itaat etmeyi öğütler... Pratik hayatta da banka sistemlerinin gelişmiş ülke insanların isim ve imzası olmayan projelere kredi vermesine pek rastlanmaz. Zaten, bu kitapta anlatılan üretim toplumu alt yapısı olmayan, geri kalmış ülke insanların uluslararası pazarlarda rekabet edebilecek üretim yapabilmeleri olanak dışıdır.

—Kütüphanelerin bir enformasyon merkezi, bilgiye ulaşma istasyonu olduğundan kimsenin haberinin olmaması: Bunların üretim çemberinin hayati bir halkasını oluşturduğunu bilmeksizin kütüphanelerin günün birinde, her nasılsa, ülkeleri ilerleyiverince kendiliğinden gelişivereceğini zannederler.

—*"İndekslenmemiş ve katolaglanmamış veri ve/ya bilgiye ulaşamaz, dolayısıyla yok kabul edilir"* temel prensibini kütüphanecilerin pek ciddiye almaması.

—Kütüphaneleri öğrencilerin okuma odası, kütüphanecilerin de kitap deposu olarak görmeleri.

—Kütüphanecilerinin hemen hemen hepsinin teknik literatürün bir parçası olan teknik raporları yayınlanmamış sanmaları, patentler hakkında teorik bilgiden başka bir şey bilmemeleri. *"On-line"*, ikincil bir patent kataloğu ile patent kütüphanesini aynı şey zannedenlerinin üniversitede kütüphanecilik öğretmenliği yaptığına rastlanabilir.

—Gelişmiş ülkelerdeki, biri teknik konuda olmak

üzere, en az iki lisanslı enformasyon bilimcilerine geri kalmışlarda hiç rastlanmaması.

—Üretim yaptıklarını söyleyen şirketlerin enformasyon, dokümantasyon merkezlerinin olmaması: Teknoloji hep hazır olarak ithal edilmiş olduğundan enformasyona ihtiyacın konu olarak dahi gündeme gelmediği, bazılarında şekil olarak kütüphaneler varsa da bunlarda teknolojik bilginin ikincil kaynaklardan öteye geçmediği ve hemen hemen hiç kullanılmadığı görülür.

—İnsanların az kitap okumaları, bunun sebepleri arasında:

- Kopyahakkı kanununun amacının anlaşılamamış olmasının (bkz bölüm III.4.),
- Kütüphaneler arasında ortak indeksleme ve kataloglama (*union catalogue*) yapılmamasının, hatta kütüphanelerde mevcut birçok yayının dahi indekslenip kataloglanmamasının,
- Kitapçılardaki kitapların, çoğu zaman, kitapçının kendi beyin kapasitesi ve zevkine göre seçmesinin,

hiç sayılmaması.

—Üretimde kullanılan, insanların fiziksel ihtiyaçlarına cevap veren, problemlerinin çözümlerinde kullanabilecekleri işe yarar yayına pek rastlanamaması, böyle yayınların var olmadıklarının sanılması: Kitap, yayın denince okullarda ders olarak görülen işe yaramaz ders kitaplarının anımsanması, kitapçılardaki yayınların büyük bir kısmının işe yaramaz, vakit öldürmeye yönelik veya felsefi veya sosyal içerikli matbuat veya çeşitsiz, kalitesiz ders kitapları vb olması.

—Bazı konuları insanların öğrenmesinin istenmemesi, bu konularda okuyanların hapsedilmesi, kitapların ve yayınların imha edilmesi.

—Dikta ve oligarşilerde yasak ve baskıyla toplum fertlerinin öğrenmesi istenilmeyen konuları basının yazmaması, hakim grupların menfaatine konularda da yazması.

—Bazı oligarşilerde de hakim grupların menfaatleri doğrultusunda aşırı bir basın özgürlüğünün (?) olması: Oligarşik grupların menfaatlerini korumak veya rakip grupları yıpratmak üzere gerçek dışı haber yaratılması, hakaretler edilip çamur atılması (*buna da fikir ve ifade özgürlüğü ve/ya basın özgürlüğü denmesi*).

—Bazı geri kalmış ülkelerin basınlarında insanın hayvani içgüdülerine hitab eden konuların tiraj artırmak için ana araç olarak kullanılması, seks ve şiddetin görsel olarak sunulmasının yanısıra, hediye dağıtarak satış yapmaya çalışılması.

—SGO'larda basın organlarının varoluş amaçlarının genellikle sahiplerinin ve dostlarının (*küçük oligarşik gruplarının*) menfaatlerinin korunması olması.

—Sunı verilerin gerçekliğine toplum fertlerinin inandırılabilmesini sağlamak amacıyla bu verilerden yaratılmış hayali haberlerin dost gazete sahiplerinin matbualarında değişik günlerde basılmasının sağlanması; bu şekilde çok tekrar edilen bir sloganın doğru olacağı inancının olması.

—Lobi denen küçük menfaat (*veya oligarşik*) grupların gelişmiş ülkelerdeki benzerlerine kıyasla çok daha etkin durumda olmaları (*hatta bazen en etkin durumda oldukları kanaatinin oluşması*).

—Sağlıklı fikir üretimi ortamını yaratmak (*yani yukarıda anlatıldığı üzere enformasyon özgürlüğü = dünyada mevcut her türlü veriye ulaşabilme*) yerine yönetimin bazı kural ve/ya yasaklarla basının keyfi davranışına set çekmeye çalışması, tabii basının da buna "basın özgürlüğü elden gidiyor" diye feryat etmesi.

—Doğa ve hayvan sevgisinin yok denecek kadar azalması.

—Üretim politika olmadığından her konuya istihdam olarak yaklaşılmış olması: İş olarak sayılan bir çok şeyin yapılmasa da olacağı, bunların bir kısmının iş bilmemezlikten (*iş tanımının olmaması*), bir kısmının da insanlara güvensizlikten ortaya çıkması.

—Hiç bir şey üretilmediğinden dolayı başarı kriteriyanın hata üzerine kurulması: Başarının artılarının hataların eksilerinden fazlalığına bakılmak yerine sadece hatalara bakılır. En az hata yapan başarılı sayılır. Dolayısıyla hiçbir iş yapmayan insanın sicilinde hiçbir hataya rastlanmaz ve kilit noktalarını, bazen, bu tür insanların çok uzun sürelerle işgal edebildikleri görülür.

—Yönetim için çalışacakların (*memurların*) seçiminde politik unsurların, kişilerin *nitelik dokusundan* daha ağır basabilmesi.

—Genellikle yönetim için çalışanların çalışmasalar da işlerinden atılmamaları.

—"*Sorumluluk alma, iş yapma, başarılı gözük*"ün adeta parola haline gelmiş olması.

—SGO'larda yurt dışına gönderilen yönetim için çalışan görevlilerin bir kısmının yabancı dil bilmemesi, sadece seyahat ve alışveriş etmek için gitmeleri.

—Gelişmiş ülkelerde geri kalmış ülkelerin resmi görevlileriyle yapılan toplantılara, genellikle, "*glad hand shake*" (=el sıkışmaktan mutlu oldum) toplantısı denmesi ve çok sıkıcı, vakit kaybı olarak yorumlanması.

—Gelişmiş ülkelerde görülen her şeyin tabuların yarattığı gözlük arkasından görülerek tabulara uygun bir şekilde izah edilmeye çalışılması.

—Kendi toplumları haklarında bilginin, çoğu zaman, gelişmiş ülkelerin kaynaklarından toplanması.

—Geri kalmışlığın sebeplerinden biri olarak sermaye yokuğunun öne sürülmesi, paranın sadece insanın ürettiği *kaba ve beyin enerjisinin* bir karşılığı olmasının, üretim olmadıkça tabii ki insanın gayretlerinin bir değeri olmayacağına göz ardı edilmesi.

—Bir yıllık tecrübenin bir aylık tecrübenin 12 kere, 20 yıllık tecrübenin de bir yıllık tecrübenin 20 kere tekrarı olması.

—Bir hatanın çok tekrarlanması o hatanın doğru-
luğuna gerekçe gösterilmesi.

—Gelişmiş ülkelerin, bu bölümde birçok özellikleri anlatılan, tüketim toplumları insanlarına karşı vize uygu-
layarak memleketlerine girmelerine mani olmaları.

—Aralarında yukarıda bahsedilenler de olmak üzere hiçbir konuda kimsenin eleştiriye tahammülü olmaması. Zaten eleştiriler de genellikle yakınma, feryat niteliğinde bazen de yıkıcıdır. Ancak yakının oldumu oturup düşün-
mek, sebep araştırmak yerine "*çamur at izi kalır*" prensi-
biyle, vatan haini, bölücü, kâfir, komünist, faşist gibi sı-
fatlar yakıştırılarak insanların hapsedildiklerine, hatta
katledildiklerine oldukça sık rastlanır.

IV.2. GERİ KALMIŞ ÜLKELERİN YAPMALARI GEREKENLER

Pentagon'un Politika Planlama (Policy Planner) Mü-
dür Yardımcısı Francis Fukuyama'ya göre 3. dünya ülke-
leri teknoloji üretimini hedeflemek yerine tüketimle kö-
rüklenen milliyetçilik ve/ya tüketimle körüklenen dini fa-
natizmle oylanmaktadırlar[63]. Daha önceki bölümler-
den de anlaşılmış olacağı üzere toplum fertlerinin daha
müreffeh, sağlıklı, güvenli yaşamaları ancak kendi tekno-
lojilerini üretmeleriyle mümkündür.

Teknoloji üretimi ortamı aynı zamanda üretim reka-
betini de sağlayacak şekilde olmalıdır. Üretim rekabetinin
olmaması vergileri toplayan yönetimin insanların daha
müreffeh, sağlıklı, güvenli yaşayabilmeleri için gerekli
gördüğü mamulleri kendisinin tek başına, *tekel* olarak
üretmesi anlamına gelir. Komünist ideolojilerde rastlanan
böyle ortamda hep işçi üretkenliğinin düşük, mamul bi-
rim maliyetlerin yüksek, ürünlerin de uluslararası piya-
salardaki eşdeğerleriyle fiyat/kalite bakımından hiç reka-
bet edemez olduğu görülür. Teknoloji üretimini bilen an-

cak üretim rekabeti olmayan bu ülkeler yasaklar ve/ya ağır gümrük duvarlarıyla yabancı para birimlerine duyulan ihtiyacı azaltmaya, bu şekilde dış ticaret açıklarını suni bir şekilde düşürmeye çalışırlar.

Üretim rekabeti, tekelleşmeye mani olunarak, fiyat/kalite bakımından en iyi üretim yapanların ayakta kalabilmeleri anlamına gelir. *Serbest pazar ekonomisinde* insanlar üretim ve/ya hizmet rekabetindeki şirketlerin hisse senetlerini satın alarak onları desteklerler veya desteklemeyerek piyasadan çekilmeye zorlarlar. *Serbest pazar ekonomisi*, "teknoloji üretimi + üretim rekabeti" felsefesi neticesinde kendiliğinden oluşmuştur, gelişmiş ülkelerde rastlanır ve bu sistemi uygulayan toplumlara *kapitalist* denir.

Serbest pazar ekonomisi için, federal yönetim sistemi ortamı yaratır, *teknoloji üretimi* ise temeli oluşturur.

Federal yönetim sistemi güçler dengesi üzerine kuruludur. Güç *yasama, yargı, icra* kolları arasında paylaşılmıştır. Bunların herhangi birisi diğer ikisi tarafından denetlenebilir. Hiçbir kimse ve/ya kurum mutlak güce sahip değildir.

Teknoloji üretimi, hem kapitalizm hem de komünizmin temelidir. Nasıl üretildiği idrak edildiğinde teknoloji üretimi için gerekli ortamın sağlanması oldukça kolaydır.

Tüketim toplumları teknoloji üretimini bilmeyen ve haliyle geri kalmış toplumlardır. Teknoloji üretimini bilmezler ancak üretim toplumlarında olduğu gibi yaşamaya özenirler. Özendikleri mamulleri alabilmek için yabancı para birimlerine talep artar, dış ticaret dengeleri açık verir. Bu açığa sebep hazır bitmiş mamulleri ithalden ziyade, teknoloji üretmek yerine "paket teknoloji+show how" şeklinde üretimde kullanılan makina ve/ya tesisleri ithal etmeleridir. Bu şekilde:

1. Dünya piyasalarında fiyat/kalite bakımından rekabet edebilecek mamul üretemezler, zira ithal ettik-

leri makina ve/ya tesisler ya hurdadır, ya da çok pahalıya mal olmuştur, amortismanı yüksektir: Dolayısıyla bu ürünlerin, üretim toplumlarındaki ne kıyasla, hem kaliteleri düşük hem de maliyetleri fazladır,

2. Bu makina ve/ya tesislere sahip olarak endüstriyel devrimi yaşadıklarını, gelişmiş ülkelerde de üretimin, her nasılsa, kendilerindeki gibi olduğunu sanırlar, teknoloji üretiminin nasıl yapıldığını araştırmaya dahi gerek duymazlar,
3. Ne kadar işçi çıkartırlarsa çıkartsınlar 1. maddede bahsedilen sebepten dolayı birim mamul fiyatları tüketicinin azaldığı, hatta durduğu zamanlarda dahi hep yükselir: *Kronik enflasyon* teknoloji transfer eden ülkelerin klasik özelliğidir,
4. *Enformasyon özgürlüğünden* mahrum insanların yöneticileri de kendileri gibidir, yaşanan hatalar hep tekrar ettiğinden o hatanın doğru olduğunu zannederler. Neticede şekil olarak gelişmiş ülkelerdeki uygulamalara benzeyen, örneğin teşvik, vergi indirim, para iadesi, düşük faizli kredi vb destekler sağlanarak hatalar daha da pekiştirilir. Geri kalmış ülkelerde bu şekilde bir çok sıradan insanın, "paket teknoloji+show how"ı bahsi geçen garip teşvik tedbirleri sayesinde, zaman zaman sahte evraklar da düzenleyerek, kendi ceplerinden bir kuruş haracamadan satın alıp, endüstriyel üretim (?) yaptıkları görülür. "*Resmi gazete müteşebbisleri*" diye adlandırılabilen bu kimselerin çoğu örneğin hamallık, süpürgecilik, kiremitçilik vb'nden sanayiciliğe(?) atlayıvermişlerdir. Bu tür şahıslara, endüstriyalist diye, sık sık fikir danışılır, onlar da *kuyumsuz* fikirleri ile hataların daha da pekişerek tekrarına pek yardımcı olurlar.

Aşağıda kullanılmakta olan "politika" tabiri, "varılmak istenen hedef ve bu hedefe ulaşmak için ilke ve araçların tümü" anlamında kullanılmıştır. Bilindiği üzere her gelişmiş ülkenin partilerle dahi değişmeyen milli politikaları vardır. Bu politikalar 10'larca yıl hatta bazı ülkelerde bir asır sonra varılması gereken hedefi tespit eder. Milli politika, toplum fertlerinin daha *müreffeh*, *sağlıklı* ve *güvenli* yaşamalarıdır. Bu hedefe ulaşabilmek için en önde gelen ilkeler *enformasyon özgürlüğü*, *teknoloji üretimi* ve *üretim rekabetinin* sağlanmasıdır. Alt politikaların hepsi bu milli politika doğrultusundadır. Genellikle milli politikalar hiç değişmez. Ancak bu milli hedeflere ulaşmak için izlenecek alt politikalar dünyada değişen verilere ya da siyasal anlayışa göre gözden geçirilebilir.

Anayasa, milli hedefe ulaşmak için öngörülen ilkele-
rin ana başlıklarıdır diye tanımlanabilir.

Milli politika, anayasa ve politikalar arasındaki ilişkiyi de bir benzetmeyle ifade etmekte yarar vardır. Milli politika bir yolun, örneğin 40 kilometre sonra varması beklenen hedefiyse, anayasa o yolun kesiti, politikalar ise yolun bu anda bulunulan ve 40 kilometre sonra varılacak noktası arasında kalan bölümüdür. Yolun kesiti hep aynıdır, ancak izleyeceği güzergâh, dünyada günlük değişen verilere göre, istikameti milli hedef olmak üzere, hergün gözden geçirilir. Yol üzerine bir ağaç çıktığı zaman o ağacın sağından, solundan, altından geçilebileceği gibi üstünden atlanarak da geçilebilir. Neticede varılacak hedefin yönü belirlediğinden ağacın ne tarafından geçildiğinin önemi yoktur.

Bu bölümde "toplum fertlerinin daha *müreffeh*, *sağlıklı* ve *güvenli* yaşayabilmeleri"ni sağlayacak ilkeler üzerinde durulacaktır. Aşağıdakilerden birinin diğerinden daha önemli olduğu veya bazılarının yapılmasa da olabileceği söylenemez. Bu tedbirler milli politika doğrultusunda entegre olarak ele alınmalıdır. Ancak bu tedbirlerin sırasında bazılarının diğerlerinden, zamanlama olarak, ön-

ce alınması gerekebilir, zira bahsi geçen tedbirlerle oluşacak alt yapı var olmazsa diğer tedbirlerin hedeflerine ulaşmaları imkansızlaşabilir.

* ENFORMASYON (*bilgiye/veriye ulaşma*) ÖZGÜRLÜĞÜ'nün sağlanması: Yönetim, toplum fertlerinin talep edecekleri her türlü bilgiyi, veriyi dünyanın neresinde olursa olsun, zaman kaybı olmayacak ve maddi külfet yaratmayacak şekilde temin etmekle yükümlü olacaktır.

ENFORMASYON ÖZGÜRLÜĞÜ sağlanamamışsa bundan sonra anlatılacakların hepsiyle dahi, hep bir arada uygulanmış olsalar bile, milli hedefe ("toplum fertlerinin daha müreffeh, sağlıklı ve güvenli yaşamaları") ulaşılamaz! *Enformasyon özgürlüğü* insanların, doğru kararlar verebilmeleri, sağlıklı fikirler üretebilmeleri, kendi teknolojilerini yaratabilmeleri için, dünyada mevcut her türlü veriye, bilgiye ulaşabilmelerinin özgürlüğüdür. Yönetimin ilk ve en önemli görevi dünyanın neresinde olursa olsun, üretilmiş veya üretilmekte olan her türlü bilgiyi zaman kaybı ve maddi bir külfet yaratmadan toplumun isteyen her ferdine ulaştırmaktır.

Enformasyon özgürlüğü sağlanmadığı takdirde ne toplumun yöneticileri, ne de insanları sağlıklı kararlar veremezler, *sağlıksız* fikirler üretirler ve bu da, her zaman, kaosa sebep olur: Geri kalmış ülkelerde, sadece kendilerinin vakıf oldukları verilerin, bilginin doğru olduğunu sanan sağcı, solcu, komünist, faşist, dinci, liberal, asi, mücahit, terörist vb diye adlandırılan insan gurupları ortaya çıkar. Haliyle fanatik, 21. yüzyıl için yapılan "insan" tanımından farklı olan, bu varlıkların birbirlerinden nefret etmeleri, hatta birbirlerini, mutlak doğruluklarına inandıkları *kymetsiz* fikirler yüzünden, katletmeleri olağan hale gelir. Gene dünyadaki verilerden yoksun, cahil yöneticilerinin kaosa mani olmak için mevcut, kıt bilgileri yasaklamaları, kitapları yaktırmaya, bunları okuyanları cezalandırmaya kalkmaları olağan neticelerdir. *Enformasyon öz-*

gürlüğünün sağlanmış, hatta artık konu dahi olmadığı gelişmiş ülkelerin geri kalmış ülkelerdeki bu uygulamayı, bilinçli veya bilinçsiz, kınamaları da olağandır.

Enformasyon özgürlüğünün anahtarları kütüphaneler ve basındır. Basın, yeni olarak dünyada üretilen tüm verileri, doğru kararlar verebilmeleri için insanlara sunmakla yükümlüdür. Kütüphaneler ise hem geçmiş hem de güncel tüm bilgi/verilerin insanlara ulaştırılmasından sorumludurlar. Gelişmiş ülkelerde insanların gazete okuma oranlarının geri kalmışlara oranla çok yüksek olmasının başlıca sebebi, yükümlülüğünü idrak etmiş basının sunduğu gerçek verilere, analitik düşünen toplum fertlerinin duyduğu *ihtiyaçtır*.

Gelişmiş ülkelerde kütüphaneler, birer bilgiye ulaşma istasyonudur. Klasik okul kütüphaneleri, halk kütüphaneleri, üniversite kütüphaneleri ve özel kütüphaneler artık birer enformasyon merkezi haline gelmişlerdir. Her kütüphane kullanıcı çeşidine göre onlara uygun yayınları kullanıma hazır olarak tutmanın yanı sıra, diğer enformasyon merkezlerindeki yayınları da birleşik kataloglar (*union catalogue*) aracılığı ile kullanıcısının hizmetine sunmaktadır. Herhangi bir yayın için "bu bizde yok" demek sözlüklerden çıkmıştır. Yoksa, onu en geç beş gün içinde o yayının mevcut olduğu en yakın enformasyon merkezinden temin etmek görevidir. Yayın yurt içinde mevcut değilse uluslararası ödünçleşme (*international loan*) sistemi ile mevcut olan ülkenin kütüphanelerinden temin edecektir. ABD'de bu hizmetler için çoğu zaman kullanıcıdan para istenmez. İskandinav ülkelerinin adeta artık sonsuz denebilecek bilgilere çabuk ulaşabilmek için ABD'de üs kurmuş olmaları en akıllı ve pratik çözümlerden birisidir (Scandoc-Bkz bölüm III.2.3.4.)

Geri kalmış ülkelerin *enformasyon özgürlüğü* konusunda karşılaşacakları sorunların belki de en önemlisi insanların kafa yapılarını oluşturan tabular arasında kütüphane, kitap, yayın, bilgi gibi çok önemli sözcüklerin

çok hafif bir vurguya tekabül etmesidir. Örneğin kütüphanelerin okuma odasına, kitapların okul çağlarında ezberletilen ve işe yaramayan ders kitaplarına çağrışım yaptığı, yayın ve bilginin pozitif bir anlam ifade etmediği insanların *enformasyon özgürlüğü* konusunda yönetimin vergilerin belli bir yüzdesinin ayrılması (*örneğin Katma Değer Vergisinin %20'si*) gibi bir tedbiri idrak ve kabul etmeleri oldukça zor olabilir.

* Eğitim: Yönetim, fertlere bilgiye ulaşmasını öğretmek, onlara bu bilgiyi kullanabilmelerini sağlamak üzere analiz-sentez-netice mantığını yani pozitif düşünce becerisini kazandırmakla yükümlüdür.

Eğitimin amacı kendi sorunlarını bilgiye ulaşarak çözebilecek, fert olarak her konuda üretici insan dokusunun yetiştirilmesini sağlamaktır. Bunun da yolu, ilkokuldan itibaren insanlara problemlerinin çözümlerinin mutlaka mevcut ya da araştırma yoluyla edinilecek bilgiler arasında olduğunun gösterilmesiyle başlar. Çocukluktan itibaren insanlar enformasyon merkezlerini kullanmasını öğrenirler.

Okullarda dersler *analiz-sentez-netice mantığının* zekâ seviyelerine göre geliştirilmesi üzerine tasarlanır. Eğitim sadece bir yol göstericidir. Sadece konuya girişi yapar, öğrencinin gerekli çabayı gösterdikten sonra çözemediği problem için yol gösterir.

Benzer şekilde ilkokuldan itibaren eğitimciler konuyu verirler, öğrenciler konuları kütüphaneleri kullanarak çok değişik kaynaklardan hazırlarlar. Bir fizik sınavında, uygulamada gösterilen problemlerin benzerlerinin sınavda çıkması görülmüş şey değildir. Dolayısıyla öğrencilerin, o konuda çıkabilecek tüm soru tiplerine hazırlıklı olmak için, birçok kaynaktan çalışmalarını sıradan bir çalışma şeklindedir.

Gelişmiş ülkelerde hayata atılınca kazanılmış olan bu "bilgiye ulaşma + analiz-sentez-netice mantığı ile kendi

sorunlarını kendisi çözmek" formasyonu köylüsünden kentlisine, basit bir idareciden devlet başkanına kadar toplumun her ferdinde görülür. Çiftçi toprağını nasıl analiz ettireceğini, o analiz neticesine göre en verimli olarak neyi ne zaman ve nasıl ekebileceğini, ne zaman ve nasıl sulaması, gübrelemesi, hasatını toplaması, pazara hangi şartlarda nakletmesi gerektiğini hazır bilgiye ulaşarak çözer.

Bilgiye ulaşmak için geri kalmış ülkelerin diğer bir zorunluluğu da yabancı dil bilmektir. Teknik ve bilimsel bilginin yaklaşık %70'inin İngilizce olarak yayıldığı dünyamızda teknik elemanların ve idarecilerin İngilizce bilmesi artık bir meziyet değildir. İngilizce bilmeyen bir beyin, üretim çarkının parçası olamaz. Demin verilen örnekten de anlaşılacağı üzere toplumda üretimle uğraşan her ferдин sorunlarının çözümü kağıt üzerinde mevcut olduğundan İngilizce'nin ilkokuldan itibaren mecburi dil olması refah bir nesil için araçtır. Ana dili İngilizce olmayan gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde bilhassa teknolojist ve bilimcilerin hemen hemen hepsinin İngilizce bilmesi tesadüf değildir.

* Federal devlet yönetim sistemi: Biraz evvel anlatılan şekilde oluşmuş üretken insan dokusunun kendi kendisini yönetebilmesini sağlayan, gerçek demokrasiye en çok yaklaşmış idare sistemidir.

Günümüzde bu sistemi adapte etmeye kalkacak *kala-balık* nüfuslu geri kalmış toplumların bir geçiş döneminden geçmeleri gerekir. Zira federasyon sisteminin temelinde kendisine dünyadaki tüm veriler sunulmuş, analitik düşünmesini öğrenmiş insan dokusu yatar.

Başarılı bir federasyon sisteminin amacı, ABD'deki gibi:

- Daha mükemmel bir birleşme sağlamak;
- Adaleti sağlamak;

- Yurtta sükuneti sağlamak;
- Ortak savunmayı sağlamak;
- Genel refahı artırmak;
- Kendimizin ve gelecek nesillerimizin hürriyet nimetlerini sağlamak olmalıdır.

Ana ilkeleri ise şu şekilde özetlenebilir:

- Enformasyon özgürlüğü,
- Analitik düşünmesini öğreten eğitim sistemi,
- Teknoloji üretimi,
- Serbest pazar ekonomisi (*fiyat/kalite bakımından en iyisini yapan ayakta kalır*),
- Güçler dengesi (*yargı, yasama, icra arasında*),
- Ortak anayasa (*anayasa iskeleti oluşturur, her yönetim organı çıkardığı kanunlarda, aldığı kararlarda anayasaya ters düşmez*),
- Piramit yönetim (*Federal, eyalet, şehir, köy vb. üniteler güçler dengesine uyarak kendi kararlarını verebilirler. Mümkün olabildiği kadar küçük insan grupları kendi problemlerini kendileri çözebilmelidirler*),
- Politakadan arınmış kamu memurları'dır.

* Mevcut anayasa ve tüm kanunların yok kabul edilerek, amaçları, içerikleri, birbirleri ile ilişkileri anlaşılacak yeni baştan tasarlanması gereklidir. Bunun için sıfır noktasından başlamaya gerek yoktur. Gelişmiş ülkelerin anayasa ve kanunları evrimle oluşmuş, toplumlarını bugünkü saygın, üretken yerlerine getirmiştir. Yapılması gereken onları kopyalamak değil, amaç ve içeriklerini idrak ederek, toplumun özelliklerini de göz önüne alarak, kendi geri kalmış toplumuna adapte etmektir.

Yukarıda anlatılan enformasyon özgürlüğü, analitik düşünmesini öğreten eğitim sistemi, insanların kendi kararlarını kendilerinin verebilmesini sağlayan, gerçek de-

mokrasiye en yakın, devlet yönetim sistemi federasyon geri kalmış ülkelerin anlayarak idrak etmeleri gereken ilk konulardır. Bunlar kavrandıktan sonra mevcut yönetim sistemlerinin (*monarşi, oligarşi, demokrasi, seçimle gelen oligarşi vb*) değişmesi, haliyle de mevcut tüm, yasa (*ve/ya kuralları*), kurumların iptal edilerek yeniden tasarlanması, amaçlar doğrultusunda değiştirilmesi gerekir.

Aşağıda anlatılacaklar yukarıda ifade edilen temel ilkelere bir veya birden fazlası için kullanılabilecek bazı araçlardır.

- Entellektüel mülkiyet hakları: Faydalı sanatlar (*teknolojiler*), bilim, edebiyat ve güzel sanatların gelişmesini sağlamak üzere mucit, yazar ve sanatkârlara yarattıkları icatların (*buluşların*) ve eserlerin sınırlı süreler için tekeli verilecektir. Bu, *enformasyon özgürlüğünün* toplumun üretim veya tüketim toplumu olmasını etkileyecek en önemli alt başlıktır.

İnsanoğlu bugünkü yerine "beyin enerjisi"ni maddeye uygulayarak gelebilmiştir. *Beyin enerjisinin* elektrik, petrol enerjisi gibi maddi bir değeri vardır ve bu, kıymet olarak kıyaslandığında, en pahalı enerji türüdür. Örneğin ABD'de bir avukatın saat ücreti 100-400 dolar, mühendisin saat ücreti 60-200 dolar arasında değişir. Durum gelişmiş ülkelerin hemen hemen hepsinde aynıdır. Beyin enerjisi üretilmeyen toplumlarda insanın ürettiği kaba enerjinin de (*fazla beyin fonksiyonu gerektirmeyen işler*) değeri yoktur. Bu beyin enerjisi neticesinde basit düşünceler, fikirler eserlere, felsefelere, yeni makinalara, yeni fabrikalara dönüşür. Her ferdin ürettiği beyin enerjisi tek başına hiç bir işe yaramaz. Her fert kendisinden öncekilerin yaptıklarını bilip onun üzerine bilgi ilave ettiği zaman ilerleme olur. Aksi takdirde herkes tekerleği tekrar tekrar yeniden icat etmeye çalışırdı.

Düşünen insanların düşünce ve bilgilerini başkalarına öğretmelerini sağlayan patent ve copyright (*kopyahak-*

ki) kanunlarıdır. Her iki kanunun da ilk amacı bilginin yayılmasını sağlamaktır. Bilgi yayılmadan icat olmaz, kanunlar bugün geri kalmış ülkelerde olduğu gibi adeta boşlukta kalırlar. Ünlü yazar Mark Twain'in "Bir patent ofisi ve iyi patent kanunu olmayan ülke ancak yengeç gibi olabilir ve sadece yana veya geriye gidebilir." sözleriyle vurguladığı, taklitçilikle, "bizde de olsun" diye kurulmuş bir patent ofisi ve içeriksiz kopyalanmış, uygulanamayan bir patent kanunu değildir.

- Teknoloji üretimini gerçekleştirmek üzere pazar ve teknoloji açısından başarı potansiyeli yüksek, geri dönüş oranı uygun projelere icra edilmeleri için, maddi destek sağlayacak tedbirler alınacaktır.

Gelişmiş ülkelerin günlük yaşantılarında kullandıkları, herkese açık teknolojik bilgiler geri kalmış ülke yönetimi tarafından toplum fertlerine sunulduktan sonra uygun şekilde eğitilmiş insanların bu bilgiyi kullanmaları, üretim projeleri hazırlamaları kaçınılmazdır. Bu projelerin icra edilmesini sağlamaya yönelik iktisadi tedbirlerin de yönetim tarafından alınması gerekir. Bu tedbirler şu şekilde olabilir:

Projeleri, pazar ve teknoloji açısından değerlendiren bir kuruluş, "Ortak Risk Kapitali (+) Kuruluşu" (**ORKK**) kurulur. ORKK, yönetimin teşvik edici bir orandaki hissesi ve diğer özel kuruluşlar tarafından oluşturulmalıdır. Bu kuruluş kendisine gelen projeleri, o güne kadarki tüm teknolojilerin ışığında teknik açıdan başarılı olup olamayacağı konusunda değerlendirir. Yine dünya pazarlarındaki arz, talep dengesi ve maliyet fiyatları dikkate alınarak üretimin dünya pazarlarına girip giremeyeceği değerlendirilir. Bu etüt sonunda proje sahibine ya projesinin ümit vaat etmediği, ya teknolojisinde tavsiye edilecek düzeltmeleri yaptıktan sonra ümit var olacağı, ya da projenin doğrudan ümit var olduğu söylenir. Ümit vaat

(+): Venture Capital karşılığında kullanılmaktadır.

eden projeler "geri dönüş oranına" (*rate of return*) göre seçilerek %100 girişim sermayesi sağlanır. Bu sermaye proje sahibine doğrudan verilmek yerine, örneğin makina parçalarının fason olarak yaptırılacağı imalatçılara ödenir. ORKK uzmanları projenin her safhasını hem denetlerler hem de uzmanlıklarıyla proje sahibine yol gösterici olurlar. ORKK %100 risk sermayesine karşılık kârın %51'ine ortak olur. İleride işletmeyi de proje sahibi müteşebbis üstlenir. Daha evvel benzer projeleri başarıya ulaştırmış olan bir müteşebbisin daha sonraki projelerinde ORKK %51 yerine %49 ile ortak olabilir. Başarılı bir müteşebbisin kontrolü tümüyle elinde tutması normal olur. Gelen kâr payı benzer şekilde diğer projelerin desteklenmesinde kullanılır. Bu modelin daha sonra bankalar tarafından benimsenerek kendi bünyelerinde uzmanlarla proje değerlendirmeleri, başarı vaat eden projelere risk sermayesi vermeleri beklenen neticedir (*Bugün gelişmişlerde olduğu gibi*).

Gene beklenecek neticelerden biri ORKK'dan olur almış projelere yatırımcıların destek vermeye hevesli olmalarıdır. İlk başarılı projeleri herkes gördükten sonra sermaye sahipleriyle projelerin "evlendirilmesi" mümkün olacaktır. Bu iş bizzat ORKK tarafından yapabileceği gibi, gerçek bir menkul değerler piyasasının oluşmasıyla da sağlanabilecektir.

Teknoloji üretimi ve üretim rekabeti üzerine kurulu serbest pazar ekonomisinin (*kapitalizm*) gerçekleşebilmesi için daha bir çok tedbirin entegre olarak (*birbiriyle ilişkileri göz önünde tutularak*) alınması gereklidir. Örnek vermek gerekirse:

- Haksız rekabet, müseccel marka, antitröst, yanıltıcı ilan, şirketler arasındaki ilişkiler vb konular ele alınarak belirlenecek politikalar toplumun fertlerini, başarılı üretici ve tüketicilerin haklarını koruyucu şekilde tasarlanmalı, kanunlar bu amaca ulaşmak

üzere, kanun tekniklerine uygun olarak yeniden düzenlenmelidir.

Ülkenin ithal ettiği mallara yönelik seçim yapılmalı öncelikli üretim konuları, mukayeseli üstünlüğe sahip olunan alanlar saptanarak üreticiler bu konulara doğru yönlendirilmelidir.

Dünya piyasaları, pazarları ile bilgileri, verileri günün gününe toplayarak üreticilere yayacak tedbirler alınmalıdır.

—Uluslararası standartlarda üretim ve rekabete yönelik olarak *bilim ve teknoloji politikası* belirlenmelidir. İlk başlarda teknoloji üretimine ağırlık verilmeli, mevcut teknik bilginin pazar açısından yurt dışında rekabet edebileceği konularda doğrudan geliştirmede uygulanmasını sağlayacak bir politika olmalıdır. Uluslararası piyasalarda yer tuttuktan sonra oturmuş endüstrilerde araştırma yapılmalıdır. Bilindiği üzere yapılan araştırmaların sonunda alınan patentler rakiplere karşı üstünlük sağlamakta, verdikleri tekel ile veya lisanslara karşı alınan "royalty"lerle araştırma için harcananın çok üstünde kâr edilmesini temin etmektedir. Dolayısıyla araştırma, geri kalmış ülkeler için ancak gelişmiş ülkelerle başa baş rekabet safhasında gereklidir.

—Bilim ve teknoloji politikası dahilinde, bilhassa teknolojist yetiştirmek durumunda olan üniversitelerin hedefleri saptanmalı, sahte bilimcilerin teknolojist ve gerçek bilimciye dönüşmeleri sağlanmalıdır.

Üniversitelerde yapılacak araştırmaların mutlaka mükerrer araştırma olmaması, ve yine mutlaka toplumun işine yarayacak araştırmalar olması temin edilmelidir. Bu konuda İskandinav ülkelerinin, bilhassa Norveç'in modeli tüm gelişmekte olan ülkelere örnek olmalıdır (Bkz Bölüm III.2.3.).

—Teknoparklar oluşturulmalıdır: Teknoparklar üniversite imkânları ile endüstrinin getirdiği problemlerin çözülmesini amaçlar. Endüstrinin getirdiği problemler, örneğin mühendislik okullarındaki öğrencilere uygulamalı dizayn derslerinde verilmeli, dünya üzerindeki tüm teknolojik bilgi kullanılarak anahtar teslimi olarak endüstriye sunulmalıdır. Yeni ve faydalı geliştirmeler için patent başvuruları yapıp üniversiteler de üreterek para kazanmaya yönlendirilmelidirler. Üniversite öğretim üyelerinin başarısı endüstri ve toplum için yaptıkları projelere göre değerlendirilmelidir. Teknoparklar sayesinde hem mühendislik okulu mezunları teknoloji üretimini öğrenmiş, yapmış oldukları proje doğrultusunda uzmanlaşmış olarak hayata atılacaklar, hem de üniversiteler devamlı para yutan ve fakat toplumun ihtiyaçlarına cevap veremeyen, ihtiyacı olan teknolojileri üretemeyen kurumlar olmaktan çıkacaklardır.

Teknoloji üretimi ve üretim rekabetinin etkilemediği konu yok gibidir. Örneğin dış politika şunları da ihtiva etmelidir:

- Gelişmiş ülkelerde araştırma safhasındaki projelerle ilgili bilgilere kendi toplumu kökenli, örneğin Türk kökenli bilim adamları ağı kurarak öncelikle ulaşmanın sağlanması,
- Gelişmiş ve gelişmekte olan toplumlarının meclis toplantılarında, üretim ve diğer konularda yaptıkları tüm çalışmaları, raporları, araştırmaları, aldıkları kararları kendi üst düzey yöneticilerine ulaştırarak farkındalılığın, doğru ve çabuk düzenlemelerin yapılmasının sağlanması,
- Bu şekilde dış işlerinde görevlendirileceklerin, görevlendirilecekleri ülkenin ana dilini mutlaka çok

iyi bilmesinin dışında görevlendirildikleri konuda uzman olmaları gereklidir. *(Bilindiği üzere uzman olmak o konuda bir üniversite mezunu olmak anlamına gelmemektedir. Uzman konusundaki geçmiş ve güncel tüm sanatı bilen, diğer bir deyişle konusundaki tüm geçmiş literatürü hazmetmiş, hergün katlanarak artan yeni literatürü de günü gününe etüt eden anlamına gelir.)*

- Yine örneğin içişleri politikası tüketicinin korunmasına, bozuk mal satmaya, haksız rekabet etmeye, yanıltıcı reklam yapmaya, yanlış bilgi vermeye vb toplum fertlerinin refah, sağlık ve güvenliğini tehdit eden tüm eylemlere de etkili önlemler getirecek şekilde olmalıdır.
- Diğer bir örnek ulaşım politikasından verilebilir. Geri kalmış ülkelerin kâr getirmemesi dolayısıyla demiryolunu ihmal ettikleri, daha çok karayoluna bel bağladıkları gözlenir. Halbuki üretim toplumu politikası açısından bakıldığında zaman demiryolu taşımacılığı maliyetlerin düşmesini sağlayarak makro açıdan ülke menfaatlerine uygundur. Lokomotifinden rayına kadar her türlü teknolojik bilginin bedava ve açık olduğu geri kalmış ülkelerin demiryoluna eğilmemiş olması tamamen başından beri yanlış hedeflere yönelmiş olmalarından, daha da doğrusu hedef olmayacak şeylere hedef demelerinden kaynaklandığı söylenebilir.

Bu örnekler çoktur.

Toplum fertlerinin daha müreffeh, sağlıklı ve güvenli yaşamaları için kapitalist sistem *(yani serbest pazar ekonomisi)* seçilirse yukarıda anlatılan şekilde birçok tedbirin iç içe alınması şarttır. Her biri bir halka gibi olan bu tedbirler bir araya geldiklerinde adeta zincir oluştururlar. Halkalardan biri olmadığı zaman zincirin kopması gibi, kapitalist sistem geçmişi ve güncel durumu, detayları ile

kavranmadan, bütün olarak uygulamaya konmadan tüketim toplumu olunmaktan, ne yazık ki, kurtuluş yoktur.

IV.3. SONUÇ

Geri kalmışların en büyük sorunları teknoloji üretiminin nasıl gerçekleştiğini bilmemek, serbest pazar ekonomisinin "teknoloji üretimi + üretim rekabeti" (= *kapitalizm*) olduğunu anlamaya dahi çalışmamak, demokrasiyi de tümüyle yanlış algılamaktır. Bütün bunlara da ENFORMASYON (*bilgiye/veriye ulaşma*) ÖZGÜRLÜĞÜ'nün olmayışı sebep olmaktadır.

Gelişmekte olan ülkelerin atılım yapmaları bir bakıma gelişmiş ülkelerin gelişmelerinden daha kolaydır. Gelişmiş ülkelerin yıllar boyunca süren araştırma ve geliştirme faaliyetlerinden sonra ürettikleri tüm endüstriyel mamullerin teknolojik bilgisi geri kalmışlara, hiçbir hukuksal sorumluluğu olmaksızın, kullanılmak üzere açıktır. Geri kalmışlar gelişmiş ülkelerin geçtikleri yolların hepsini yürümeden, bazı dönemeçleri (*mesela yanlışları, uzun süren araştırmaları vb*) atlayabilirler. Fakat unutulmaması gereken bir husus, gelişmiş ülkelerin gelişme yolundaki tüm deneyimlerinin ve hatta başarısızlıklarının, onlarda birer "rekabet kültürü , " "bilim ve teknoloji kültürü" yaratmış olmasıdır. Bunlar, ancak o uzun yolda edinilmiştir.

Teknoloji üretimine, üretimin rekabeti eklenince ortaya fiyat/kalite bakımından en uygun mamuller çıkar. Serbest pazar ekonomisi bu ürünlerle, üretimle (*arz*); tüketicimin (*talep*) dengesidir -kapitalizmin karakteristiğidir.

Federasyon üretken insanların kendileri ile ilgili kararları kendilerinin verebilmesini sağlayan, gerçek demokrasiye en yakın devlet yönetim sistemidir.

Bilgiye/veriye ulaşma özgürlüğü (ENFORMASYON ÖZGÜRLÜĞÜ) ise insanların kendi problemlerini çözebilmeleri, *kıymetli* fikirler üretip, *sağlıklı* kararlar verebilmeleri için şarttır.

Tüketim toplumu olmaktan üretim toplumu olmaya atlayabilmek için bu kitapta anlatılan, başta ENFORMASYON ÖZGÜRLÜĞÜ olmak üzere, bir çok tedbirin beraberce alınması lazımdır.

Milli hedef "toplum fertlerinin daha *müreffeh*, *sağlıklı* ve *güvenli* yaşamaları" olmak üzere alt politikalar, üst düzey yöneticiler tarafından ele alınarak o ülkenin toplumsal verilerine uygun olarak tespit edilmelidir. Örneğin ABD veya diğer gelişmiş ülkelerin politikaları, tarihsel gelişmesi ile etüt edilmeli, öz kavrandıktan sonra geri kalmış ülkenin özel şartlarına göre kendi politikaları hazırlanmalı, tüm kanunlar bu politikalar ve milli hedefe ulaşacak şekilde, kanun tekniklerine uygun olarak yeniden düzenlenmeli, uygulamalar ile ilgili hergün, devamlı veri toplanarak gerekli düzeltmeler zaman kaybedilmeksizin gerçekleştirilmelidir. Bu çok ciddi, yoğun, seçkin bir ekip çalışması gerektirir. Ancak semeresi diğer gelişmiş ülkelere kıyasla çok kısa zamanda görülecektir.

Bugün ve gelecek, geçmişleriyle avunan insanların değil, yaptıklarıyla övünebilen, diğerleri tarafından sayılan insanlarındır. 21. Yüzyıl sadece onların olacaktır.